Nederlandse Mededingingsautoriteit

BESLUIT

Nummer 3020 / 491.BT395
Betreft zaak: 3020 / APNN

Besluit van de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit[1] als bedoeld in artikel 62 van de Mededingingswet.

1 Achtergrond en procedure

1.1 Verloop van de procedure

1. De directeur-generaal van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (hierna: d-g NMa) heeft in het voorjaar van 2002 ambtshalve een onderzoek ingesteld naar een mogelijke overtreding van artikel 6 Mededingingswet (hierna: Mw) door achttien ondernemingen die actief zijn op het gebied van de productie en verwerking van asfalt in Nederland.

2. Het onderzoek heeft zich geconcentreerd op mogelijke mededingingsbeperkende afspraken dan wel onderling afgestemde feitelijke gedragingen tussen bouwondernemingen ten aanzien van de productie van asfalt in door hen in verschillende samenwerkingsverbanden geëxploiteerde asfaltcentrales in Noord-Nederland.

3. Op 23 tot en met 26 april 2002 en op 1 mei 2002 hebben toezichthoudende ambtenaren van de NMa bedrijfsbezoeken verricht bij verschillende kantoren van Koninklijke Wegenbouw Stevin B.V. (hierna: KWS). Een van deze bedrijfsbezoeken betreft het districtskantoor Friesland/Groningen van KWS te Leek op 23 april 2002. Bij dit bedrijfsbezoek zijn in de aan de districtsdirecteur van KWS toebehorende bescheiden documenten aangetroffen welke informatie bevatten omtrent een (voorgenomen) samenwerkingsverband tussen een aantal bouwondernemingen op het gebied van asfaltproductie, genaamd Asfalt Productie Noord

[1] Als rechtsopvolger van de d-g NMa, Wet van 9 december 2004, houdende wijziging van de Mededingingswet in verband met het omvormen van het bestuursorgaan van de Nederlandse mededingingsautoriteit tot zelfstandig bestuursorgaan, Stb. 2005, 172.

Nederland (hierna: "APNN" of "samenwerkingsverband APNN").[2] Deze documenten waren aanleiding tot verschillende andere bedrijfsbezoeken.

4. Toezichthoudende ambtenaren van de NMa hebben op 19 en 20 juni 2002 bedrijfsbezoeken verricht bij een drietal asfaltproductiecentrales, te weten Asfalt Productie Kootstertille B.V. (hierna: APK), Asfalt Productie Westerbroek B.V. (hierna: APW) en Noordelijke Asfalt Productie B.V. (hierna: NOAP), en bij twee aandeelhouders van APK en APW, te weten Oosterhof-Holman Holding B.V. en Gruno Wegenbouw B.V.. Tevens is op 19 en 20 juni 2002 een bezoek gebracht aan het woonhuis van de heer A. Lip, directeur van APK en APW. Daarnaast is op, op 19 juni 2002 een bezoek gebracht aan het woonhuis van de heer Van Zwol (destijds werknemer van Asfalt Produktie Friesland B.V. (APF)), op 20 juni 2002 aan het woonhuis van de heer De Boer (destijds bedrijfsdirecteur van Gruno Wegenbouw B.V.), en op 21 juni 2002 een bezoek gebracht aan het woonhuis van de heer Wolters (destijds werknemer van APW). Voorts zijn op 21 augustus 2002 nog bedrijfsbezoeken verricht bij Ballast Nedam Infra Noord-Oost B.V. en bij BAM NBM Wegenbouw Noordoost B.V., welke destijds beide aandeelhouder waren van zowel APK als APW.

5. Na de bovengenoemde bedrijfsbezoeken is een aantal aan betrokken ondernemingen verbonden personen door toezichthoudende ambtenaren van de NMa gehoord.

6. Uit het onderzoek is een redelijk vermoeden gerezen dat artikel 6, eerste lid, Mw is overtreden door 18 bouwondernemingen die actief zijn op het gebied van de productie en verwerking van asfalt in Nederland en dat daarvoor een boete dient te worden opgelegd. Het betreft de volgende ondernemingen (hierna gezamenlijk: "de ondernemingen" of "partijen"):

   - Ballast Nedam Infra Noord Oost B.V.;
   - BAM NBM Wegenbouw NoordOost B.V.;
   - Gebr. Van Kessel Participatie Maatschappij B.V.;
   - Gruno Wegenbouw B.V.;
   - HBG Civiel B.V.;
   - Hollandsche Wegenbouw Zanen B.V.;
   - Jansma Wegen en Milieu B.V. ;
   - Koninklijke Sjouke Dijkstra en Zoon B.V.;
   - Koninklijke Wegenbouw Stevin B.V. ;
   - Koop GWW B.V.;
   - Oosterhof-Holman Infra B.V.;
   - Reef Beheer B.V.;
   - Roelofs De Hondsrug B.V.;

[2] Zie document 3030.62.O324, p. 1-21, 46-56, 58-59, 62-70, 88-95, 98-110 en 119-159.

- Van der Wal Infrastructuur B.V.;
- Verhoeve Groep Noord B.V.;
- Verhoeve Groep Oost B.V.;
- Vermeer Infrastructuur B.V.;
- Wegenbouwmaatschappij J. Heijmans B.V.

7. Na afloop van het onderzoek heeft de d-g NMa een rapport doen opmaken als bedoeld in artikel 59, eerste lid, Mw, dat is vastgesteld op 9 december 2002 en op dezelfde datum in verkorte vorm (te weten de paragrafen inleiding, conclusie en te nemen maatregelen) aan partijen is toegezonden. Op 7 februari 2003 is het (volledige) rapport aan partijen toegezonden.

8. Gelet op het bepaalde in artikel 60, eerste lid, Mw hebben de ondernemingen omtrent het rapport schriftelijk hun zienswijzen naar voren gebracht.

9. Op 21 augustus 2003 heeft, eveneens overeenkomstig het bepaalde in artikel 60, eerste lid, Mw ten kantore van de NMa een hoorzitting plaatsgevonden waar de ondernemingen in de gelegenheid zijn gesteld om mondeling hun zienswijze naar voren te brengen.

10. Van de hoorzitting is ingevolge artikel 61, tweede lid, Mw een verslag gemaakt dat op 10 oktober 2003 aan partijen is toegezonden.

11. Op 1 juli 2005 is de raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (hierna: de Raad) in de plaats getreden van de d-g NMa.[3]

[3] Wet van 9 december 2004, houdende wijziging van de Mededingingswet in verband met het omvormen van het bestuursorgaan van de Nederlandse Mededingingsautoriteit tot zelfstandig bestuursorgaan, Stb. 2005, 172.

1.2 Partijen

12. Het rapport is gericht tot de ondernemingen in hun hoedanigheid van aandeelhouder van de asfaltproductiecentrales van respectievelijk APK, APW en NOAP. Deze drie vennootschappen zijn ieder een samenwerkingsverband van bouwondernemingen waarin een of meerdere asfaltproductiecentrales worden geëxploiteerd. Daarbij bestond in de betrokken periode een aanzienlijk overlap in aandeelhouders van APK en APW, in die zin dat meerdere ondernemingen in beide samenwerkingsverbanden deelnamen.

– APK

13. Op 12 januari 1999 is het samenwerkingsverband Asfalt Productie Kootstertille B.V. opgericht. In feite is Asfalt Productie Kootstertille B.V. een voortzetting van het samenwerkingsverband Asfalt Produktie Friesland B.V. (APF) van dezelfde aandeelhouders, welk samenwerkingsverband op 1 januari 1994 is aangegaan (hierna afzonderlijk of gezamenlijk: APK). De samenwerkingsovereenkomst die gold binnen APF wordt door de aandeelhouders gehanteerd als leidraad bij APK.[4] Oorspronkelijk exploiteerde het samenwerkingsverband vijf asfaltproductiecentrales te Drachten, Herbayum, Leeuwarden, Lemmer en Kootstertille. Eind 1998 exploiteerde zij nog de centrales te Drachten, Lemmer en Kootstertille. Deze centrales zijn eind 1999 gesloten. Het samenwerkingsverband exploiteert een nieuwe asfaltproductiecentrale te Kootstertille die begin 2000 is gaan produceren.

14. In de periode waarop het rapport betrekking heeft waren aandeelhouder in APK:
    a. Ballast Nedam Infra Noord Oost B.V.;
    b. Koninklijke Sjouke Dijkstra & Zn B.V.;
    c. Wegenbouwmaatschappij J. Heijmans B.V.;
    d. BAM NBM Wegenbouw NoordOost B.V.;
    e. Oosterhof-Holman Infra B.V.;
    f. Koninklijke Wegenbouw Stevin B.V.;
    g. Vermeer Infrastructuur B.V.;
    h. HBG Civiel B.V.;[5]
    i. Verhoeve Groep Noord B.V.;[6]

---

[4] 3020-64.O324

[5] Tot medio april 2000 was Hollandsche Wegenbouw Zanen B.V. aandeelhouder in APK. Hollandsche Wegenbouw Zanen en HBG Civiel B.V. zijn beide dochterondernemingen van Hollandsche Beton Groep N.V.

j. Van der Wal Infrastructuur B.V.;
k. Jansma Wegen en Milieu B.V.

– APW

15. Het samenwerkingsverband Asfalt Productie Westerbroek B.V. is op 4 februari 1999 opgericht. Asfalt Productie Westerbroek B.V. is in wezen een voortzetting van het samenwerkingsverband Groninger en Noord Drentse Asfaltproduktie (Grondas) B.V. van dezelfde aandeelhouders, welk samenwerkingsverband op 27 december 1995 is aangegaan (hierna afzonderlijk of tezamen: APW). De samenwerkingsovereenkomst die gold binnen Grondas wordt door de aandeelhouders gehanteerd als leidraad bij APW.[7] Het samenwerkingsverband exploiteerde oorspronkelijk drie asfaltproductiecentrales te Tynaarlo, Veendam en Aduard. Begin 1999 is de centrale te Tynaarlo als laatste van de drie gesloten. Sinds 15 oktober 2001 is Grondas B.V. opgehouden te bestaan. Het samenwerkingsverband exploiteert sinds begin 1999 een nieuwe asfaltcentrale te Westerbroek.

16. In de periode waarop het rapport betrekking heeft, waren aandeelhouder in APW:
    a. Ballast Nedam Infra Noord Oost B.V.;[8]
    b. Koninklijke Sjouke Dijkstra & Zn B.V.;
    c. Gruno Wegenbouw B.V.;[9]
    d. Wegenbouwmaatschappij J. Heijmans B.V.;
    e. HBG Civiel B.V.;[10]
    f. Gebr. Van Kessel Participatie Maatschappij B.V.;
    g. BAM NBM Wegenbouw NoordOost B.V.;[11]
    h. Oosterhof-Holman Infra B.V.;[12]
    i. Roelofs De Hondsrug B.V.;
    j. Koninklijke Wegenbouw Stevin B.V.

---

[6] Tot medio januari 2002 was Verhoeve Groep Oost B.V. aandeelhouder in APK. Tot 19 december 2001 was Aannemings- & wegenbouwbedrijf Verhoeve en Faber B.V. de statutaire naam van Verhoeve Groep Oost B.V.

[7] 3020-65.O324

[8] Tot 20 oktober 2000 was de statutaire naam Ballast Nedam Grond en Wegen Noord Oost B.V.

[9] Tot 23 november 1998 was de statutaire naam Aannemings- en wegenbouwmaatschappij Gruno B.V.

[10] Tot medio april 2000 was Hollandsche Wegenbouw Zanen B.V. aandeelhouder in APW. Hollandsche Wegenbouw Zanen en HBG Civiel B.V. zijn beide dochterondernemingen van Hollandsche Beton Groep N.V.

[11] Tot 28 juni 2002 was de statutaire naam N.B.M. Noord-Oost B.V.

[12] Tot 12 maart 2002 was de statutaire naam Oosterhof-Holman Wegenbouw B.V.

– NOAP

17. Het samenwerkingsverband Noordelijke Asfalt Produktie B.V. (hierna: NOAP) bestaat sinds 16 december 1998. Op dat moment is Reef Beheer B.V. toegetreden tot NOAP dat op 7 augustus 1991 is opgericht door KoopTjuchem B.V.

18. NOAP exploiteerde eind 1998 twee asfaltcentrales, te Winschoten en Heerenveen. De asfaltcentrale te Winschoten is medio januari 2001 gesloten.

19. Aandeelhouders in NOAP zijn:
    a. Koop GWW B.V.;
    b. Reef Beheer B.V.

1.3 Achtergrond

20. Onderhavige zaak heeft betrekking op de productie van asfalt, dat voornamelijk wordt gebruikt voor de aanleg van wegen waar het wordt gebruikt als wegverharding.

21. De gedragingen van de betrokken ondernemingen in onderhavige zaak hebben betrekking op de productie en de afzet van asfalt in het noorden van Nederland (asfaltproductiecentrales gelegen in Friesland, Groningen en noord Drenthe). Het geografisch leveringsbereik van asfaltcentrales is beperkt en voornamelijk regionaal. Om bedrijfseconomische redenen (met name toenemende transportkosten) is het voor asfaltverwerkende ondernemingen in beginsel niet rendabel om grote afstanden met het asfalt af te leggen. Bovendien is uit technisch oogpunt een lange transportafstand niet gunstig voor de kwaliteit van het asfalt, vooral bij lage temperaturen en veel wind. Anderzijds zijn wegenbouwers (uit bedrijfseconomisch oogpunt) geneigd het asfalt te betrekken van centrales waarin zij participeren, ongeacht langere transportafstanden. Wat het exacte leveringsbereik van een asfaltcentrale is valt derhalve niet aan te geven. Wel is gebleken dat in de praktijk meestal asfalt wordt betrokken van een asfaltcentrale die niet meer dan circa 50 kilometer van het uit te voeren werk is gelegen, alhoewel afstanden tot 80 à 100 kilometer voorkomen. Voorts vinden er slechts (zeer) beperkt grensoverschrijdende leveringen van asfalt plaats.[13]

22. Er zijn ongeveer vijftig asfaltcentrales verspreid over Nederland, die allemaal door één of meer bouwondernemingen worden geëxploiteerd. Ongeveer dertig hiervan worden in een samenwerkingsverband geëxploiteerd. Het asfalt dat gezamenlijk wordt geproduceerd in een

[13] Zie besluit d-g NMa, zaak 3074/BAM-HBG, d.d. 24 oktober 2002, rnr. 347-50 en besluit d-g NMa, zaak 2082/BAM/NBM – Amstelland, d.d. 31 oktober 2000, rnr. 25-28.

asfaltcentrale wordt voor het overgrote deel afgenomen door de participanten in het samenwerkingsverband, zijnde wegenbouwondernemingen.[14] Er is derhalve sprake van een verticale relatie tussen wegenbouwondernemingen als participanten in asfaltproductiecentrales en wegenbouwondernemingen als afnemers van asfalt.

23. Een deel van de samenwerkingsverbanden is na inwerkingtreding van de Mededingingswet op 1 januari 1998 in het kader van het overgangsregime (artikel 100 Mw oud) of daarna bij de NMa aangemeld voor een ontheffing ex artikel 17 Mw (oud). Ook de samenwerkingsverbanden APK en APW zijn ter ontheffing aangemeld. In december 2001 heeft de d-g NMa, door middel van toezending van conceptbesluiten aan de daarbij betrokken partijen, laten weten dat een groot aantal van deze samenwerkingsverbanden (waaronder ook APK en APW) naar zijn voorlopig oordeel in strijd waren met artikel 6 Mw en niet in aanmerking kwamen voor een ontheffing.

24. Vervolgens is door de betrokken ondernemingen in overleg met de NMa naar een oplossing gezocht om de gesignaleerde mededingingsrechtelijke bezwaren weg te nemen. In dit kader zijn door de betrokken ondernemingen nog een aantal niet eerder aangemelde samenwerkingsverbanden ter beoordeling aan de NMa voorgelegd. Dit alles heeft geleid tot een herstructurering in de asfaltproductiesector, waarbij het aantal met name grote wegenbouwondernemingen dat met elkaar samenwerkt bij de productie van asfalt is teruggebracht. Op 26 februari 2003 heeft de d-g NMa een reeks goedkeurende besluiten genomen, inhoudende dat ten aanzien van de betreffende samenwerkingsverbanden geen mededingingsrechtelijke bezwaren (meer) bestaan.[15]

25. Ten aanzien van één samenwerkingsverband in Noord-Holland is nog geen besluit genomen in afwachting van de uitkomst van een arbitrageprocedure tussen de aandeelhouders. Met betrekking tot een ander (voormalig) samenwerkingsverband in Twente (ACS) heeft de NMa de aanvankelijk voorgestelde structuurwijziging niet gehonoreerd.[16] In bezwaar is een nader uitgewerkte en geïmplementeerde structuurwijziging waarmee het oorspronkelijke samenwerkingsverband is beëindigd, niet (langer) in strijd met artikel 6 Mw geoordeeld.[17]

---

[14] Dit geldt in ieder geval in de periode waarop het rapport betrekking heeft, vóór herstructurering van de sector eind 2002 en begin 2003 (zie randnummer 24 van dit besluit). Zie ook besluit d-g NMa, zaak 318/ *ACS* d.d. 26 februari 2003, randnummer 83.

[15] Zie persbericht NMa d.d. 26 februari 2003 en besluiten van de d-g NMa d.d. 26 februari 2003 in de zaken 312, 322, 326, 328, 329, 454, 460, 493, 536, 544, 630, 1574, 1927, 3404, 3405, 3406, 3407 en 3408.

[16] Besluit d-g NMa, zaak 318/ *ACS* d.d. 26 februari 2003.

[17] Besluit d-g NMa, zaak 318/ ACS d.d. 29 juli 2004.

1.4 Het rapport

26. In het rapport van 9 december 2002 worden – kort en zakelijk weergegeven – de volgende bevindingen uit het onderzoek vermeld.

27. Volgens het rapport hebben de ondernemingen een overeenkomst gesloten en/of hun gedrag afgestemd met betrekking tot de vaststelling van (delen van) de prijs van asfalt van de asfaltcentrales APK, APW en NOAP en met betrekking tot de centrale planning en verdeling van productie tussen deze asfaltcentrales waardoor sprake is van een marktverdeling tussen APK, APW en NOAP. Daarnaast zouden de ondernemingen afspraken hebben gemaakt over het uit de markt halen van productiecapaciteit en (des)investeringen in hun asfaltcentrales, met name sluiting van de asfaltcentrale van NOAP te Winschoten en investeringen in de asfaltcentrale van NOAP te Heerenveen. Daartoe wordt met name gewezen op de (voortdurende) vergaderingen van (vertegenwoordigers van) de ondernemingen die hebben plaatsgevonden tussen december 1998 en juni 2002.

28. De overeenkomsten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen blijken volgens het rapport uit notulen en agenda's van vergaderingen, verslagen, gespreksnotities, onderlinge correspondentie, de "*Samenwerkingsovereenkomst Asfalt Productie Noord Nederland*" d.d. 14 juli 1999, het "*Ondernemingsplan APNN 2002-2004*", een verklaring van de heer Ringenier, prijslijsten, excelbladen, overzichten van (recent) gerealiseerde productie en overzichten voor productieplanning van APK, APW en NOAP, "*Begroting Asfaltproduktie APNN 2001*" en andere productie- en financiële begrotingen, overzichten en berekeningen aangaande (de samenwerking in) APNN afkomstig van de betrokken ondernemingen.

29. De uitvoering van de overeenkomst en/of de onderling afgestemde feitelijke gedragingen blijkt/blijken volgens het rapport onder meer uit het versturen van prijslijsten aan de ondernemingen, de correspondentie over de hoogte van de mengprijs, het voortdurend verzamelen en onderling uitwisselen van productiegegevens, het opstellen van het Ondernemingsplan APNN 2002-2004, het daadwerkelijk sluiten van de asfaltcentrale te Winschoten en het opstellen van financiële verdeling tussen APK, APW en NOAP.

30. Volgens het rapport hebben de ondernemingen (onderdelen van) de prijs en prijsverhogingen gezamenlijk vastgesteld. Daarnaast hebben de ondernemingen markten verdeeld en commerciële gegevens verzameld en verspreid. Ook hebben de ondernemingen (des)investeringen beperkt dan wel gecontroleerd. Volgens het rapport vormt het voorgaande een overtreding van artikel 6, eerste lid, Mw die wordt geacht mededingingsbeperkend te zijn vanwege haar aard.

31. Geconcludeerd wordt dat het gehele complex van stelsels en regelingen, waartoe in de context van een systeem van regelmatig en geïnstitutionaliseerde bijeenkomsten werd besloten, één voortgezette inbreuk op de mededingingsregels vormde.

32. De bovengenoemde overtreding heeft volgens het rapport plaatsgevonden van 2 december 1998 tot en met 30 april 2002.

33. De overtreding wordt in het rapport toegerekend aan de hiervoor in randnummer 6 vermelde ondernemingen.

34. Voorts vermeldt het rapport dat APK en APW in de loop van het jaar 2000 ieder een ontheffingsverzoek bij de NMa hebben ingediend voor deze respectieve samenwerkingsverbanden. In geen van beide ontheffingsverzoeken noch in het kader van de daarop volgende contacten met de NMa is melding gemaakt van het bestaan van een nader samenwerkingsverband waarbij APK respectievelijk APW betrokken was. APK, APW en NOAP hebben bij brieven van 27 juni 2001[18] en 1 november 2001[19] uitsluitend aan de NMa laten weten dat er op dat moment sprake was van een voornemen om te komen tot een samenwerking tussen APK, APW en NOAP.

2 Beoordeling

35. De ondernemingen betwisten niet de samenwerking in het kader van APNN als zodanig. Zij betwisten alleen de juridische kwalificatie in het rapport van de gedragingen en met name de (naar hun aard) mededingingsbeperkende strekking daarvan.[20] Hangende de hiervoor beschreven procedure heeft de NMa, met inachtneming van de schriftelijke en mondelinge zienswijze van de ondernemingen, op basis van het voorliggende dossier niet kunnen vaststellen dat de ondernemingen artikel 6 Mw hebben overtreden, zoals omschreven in het rapport van 9 december 2002. Met name is de beweerde mededingingsbeperkende strekking

[18] Document 3020-95.O377.

[19] Document 3020-94.O377.

[20] Zie: zienswijze *Ballast Nedam Infra Noord Oost B.V.* d.d. 8 augustus 2003 (document 3020/333), pt. 6, 7, 27-29, 46 en 64/65; zienswijze *BAM/HBG/HWZ* (document 3020/331) d.d. 8 augustus 2003, pt. 16-18, 35-38 en 55/56; zienswijze *Heijmans* d.d. 8 augustus 2003 (document 3020/330), pt. 66, 73 en 113; zienswijze *Koop* d.d. 8 augustus 2003 (document 3020/332), pt. 3.3, 3.5 en 3.7.1; zienswijze *KWS* d.d. 8 augustus 2003 (document 3020/329), pt. 15, 25, 40, 44-47 en 64/65; zienswijze *Vermeer* d.d. 8 augustus 2003 (document 3020/334), pt. 2.3/2.4, 3.4 en 3.8; zienswijze *Reef* d.d. 12 augustus 2003 (document 3020/337), pt. 25, 27, 29, 56 en 93-106; zienswijze *Gruno e.a.* d.d. 14 augustus 2003 (document 3020/342), pt. 2.1, 5.1 en 6.4; zienswijze *Van der Wal Aannemingsbedrijf* d.d. 18 augustus 2003 (document 3020/343), pt. 25, 29 en 31.

van de beschreven afspraken en gedragingen niet evident, althans kan deze niet worden vastgesteld zonder nader onderzoek van de economische en juridische context waarin de afspraken en gedragingen toepassing vonden.

36. De Raad acht nader onderzoek op voormeld punt thans niet opportuun. Daarbij neemt de Raad onder meer het volgende in aanmerking. Er heeft inmiddels een vergaande herstructurering van de asfaltproductiesector plaatsgevonden naar aanleiding van voormelde conceptbesluiten van de NMa van december 2001 in diverse ontheffingsprocedures aangaande samenwerkingsverbanden op het gebied van asfaltproductie. Daarbij is het aantal deelnemingen in asfaltcentrales en de concentratie van met name grote bouwondernemingen daarin, sterk terug gebracht en zijn de daarmee verbonden uniformering van kosten, netwerkstructuren en effecten hiervan op de markt voor asfaltproductie en de stroomafwaartse markt(en), aanzienlijk afgenomen. Ook de samenwerking tussen de ondernemingen in het kader van APNN is mede naar aanleiding van deze conceptbesluiten van de NMa, onder andere in de ontheffingsprocedures van APK en APW, beëindigd en reeds voor de start van het onderzoek in de onderhavige zaak. Daarnaast is acht geslagen op de samenloop en samenhang met de zogenoemde schoon schipoperatie in de bouwsector, waarbij de ondernemingen in de onderhavige zaak allen zijn betrokken. Na de oproep aan de bouwsector tot het maken van ‘schoon schip’ door de NMa en het Kabinet van begin 2004 en de ontvangst van de vele clementieverzoeken van bouwondernemingen naar aanleiding daarvan – waaronder ook van het merendeel van de in de onderhavige zaak betrokken ondernemingen – , heeft de NMa de behandeling van de onderhavige zaak aangehouden en prioriteit gegeven aan het afhandelen van de zaken voortvloeiend uit de clementieverzoeken. Voor de bouwsectoren grond-, weg- en waterbouw, installatietechniek, burgerlijke en utiliteitsbouw en enkele overige sectoren is de belangrijkste afrondende fase van de schoon schipoperatie, het versnelde sanctietraject, nu grotendeels voltooid. Ook in dit kader acht de Raad nader onderzoek in de onderhavige zaak thans niet opportuun.

37. De Raad stelt in het licht van het voorgaande vast dat de in het voormelde rapport van 9 december 2002 beschreven gedragingen van Ballast Nedam Infra Noord Oost B.V., BAM NBM Wegenbouw NoordOost B.V., Gebr. Van Kessel Participatie Maatschappij B.V., Gruno Wegenbouw B.V., HBG Civiel B.V., Hollandsche Wegenbouw Zanen B.V., Jansma Wegen en Milieu B.V., Koninklijke Sjouke Dijkstra en Zoon B.V., Koninklijke Wegenbouw Stevin B.V., Koop GWW B.V., Oosterhof-Holman Infra B.V., Reef Beheer B.V., Roelofs De Hondsrug B.V., Van der Wal Infrastructuur B.V., Verhoeve Groep Noord B.V., Verhoeve Groep Oost B.V., Vermeer Infrastructuur B.V. en Wegenbouwmaatschappij J. Heijmans B.V., als zodanig geen overtreding vormen van artikel 6, eerste lid, van de Mededingingswet.

BESLUIT

De Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit ziet af van het opleggen van een boete aan:

- Ballast Nedam Infra Noord Oost B.V., statutair gevestigd te Nieuwegein;
- BAM NBM Wegenbouw Noordoost B.V., statutair gevestigd te Bunnik;
- Gebr. Van Kessel Participatie Maatschappij B.V., statutair gevestigd te Buren (Gld);
- Gruno Wegenbouw B.V., statutair gevestigd te Tynaarlo;
- HBG Civiel B.V., statutair gevestigd te Gouda;
- Hollandsche Wegenbouw Zanen B.V., statutair gevestigd te Rijswijk (ZH);
- Jansma Wegen en Milieu B.V., statutair gevestigd te Drachten;
- Koninklijke Sjouke Dijkstra en Zoon B.V., statutair gevestigd te Aduard;
- Koninklijke Wegenbouw Stevin B.V., statutair gevestigd te Utrecht;
- Koop GWW B.V., statutair gevestigd te Groningen;
- Oosterhof-Holman Infra B.V., statutair gevestigd te Grijpskerk;
- Reef Beheer B.V., statutair gevestigd te Oldenzaal;
- Roelofs De Hondsrug B.V., statutair gevestigd te Den Ham (Ov);
- Van der Wal Infrastructuur B.V., statutair gevestigd te Lemmer;
- Verhoeve Groep Noord B.V., statutair gevestigd te Irnsum;
- Verhoeve Groep Oost B.V., statutair gevestigd te Hummelo (gem. Hummelo en Keppel);
- Vermeer Infrastructuur B.V.,statutair gevestigd te Hoofddorp;
- Wegenbouwmaatschappij J. Heijmans B.V., statutair gevestigd te Rosmalen.

Datum:
25 oktober 2006

De Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit,
namens deze,

w.g.
P. Kalbfleisch
Voorzitter Raad van Bestuur

Tegen dit besluit kan degene wiens belang rechtstreeks bij het besluit is betrokken, binnen 6 weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit, Juridische Dienst, Postbus 16326, 2500 BH, DEN HAAG. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de administratieve rechter.